

Pasningsvejledning for siseler og klippeegern

1. Dyreart

Richardsons sisel (*Spermophilus/Urocitellus richardsonii*); Trettenstribet sisel (*Spermophilus/Ictidomys tridecemlineatus*); (Rocky Mountain) klippeegern (*Spermophilus/Otospermophilus variegatus*)

2. Fuldvoksen størrelse

Trettenstribet sisel er ca. 12-15 cm (uden hale) og vejer 100-250 g. Rocky Mountain klippeegern er ca. 30-35 cm (uden hale) og vejer 600-850 g. Richardsons sisel ligger størrelses- og vægtemæssigt midt imellem.

3. Forventet levealder

I fangenskab typisk op til 6-8 år (op til 10 år under gode, stimulerende forhold). Hunner bliver ofte ældst.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Alle arter er dagaktive. Siselerne graver underjordiske gangsystemer med huler, reder og forråds kamre, mens klippeegern har deres huler i revner og sprækker mellem/under klipper, sten og buske. Alle arter lever ofte i kolonier med individuelle territorier.

Disse dyr holdes bedst i en udendørs voliere, som for 2-3 individer skal være mindst 5-7 m² for trettenstribet sisel, og 13-15 m² for de to øvrige arter. Arealet skal øges med ca. 20 % pr. ekstra, voksent individ. Anlægget skal være sikret nedadtil med fliser, beton eller trådnet, da alle arter er i stand til at grave sig ud. Der skal sikres afløb, sådan at bundlaget drænes tilstrækkeligt, og anlægget skal bygges i et solrigt område med mulighed for skygge og læ (f.eks. halvtag, buske), og hvor grundvandet ligger tilstrækkeligt lavt til, at siselernes underjordiske gange og huler altid forbliver tørre og frostfrie. Indgangen til anlægget skal ske gennem en sluse.

Hos siselerne skal bundlaget bestå af en godt stampet jord (minimum 1 m dybt), som tillader etablering af underjordiske gange og huler til under frostlinjen. Der kan suppleres med nedgravede og halmforede redekasser og rør, der sikrer flere lune hvilesteder over vinteren. Hos klippeegern skal bundlaget være i jord (evt. med lidt bevoksning), træflis el. lign., så de kan rode rundt heri. Anlægget suppleres med sten og træstammer, der giver gode klatremuligheder, udkigsposter og skyggemuligheder. Klippeegern skal også tilbydes nogle redekasser, hvis det øvrige inventar ikke muliggør bygning af huler. Halm og/eller hø skal altid være tilgængeligt, da alle arter bruger det til at fore deres reder med.

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Alle arter kan klare at gå ude året rundt, såfremt de har rigeligt lune, frostfrie skjul og hvilepladser i anlægget. Fra efterår til forår går de i hi. For at undgå, at dyrene går i vinterhi, kan der gives fri adgang til et frostfrit (men uopvarmet) rum. Alle skal have rigeligt gnavemateriale (f.eks. grene fra usprøjtede frugttræer, bøg, birk og pil) for at slide tænderne tilstrækkeligt. Foderrester og ekskrementer fjernes, og frisk drikkevand gives dagligt. Bundlaget udskiftes efter behov, og forråds kamre tjekkes løbende for letfordærlige fødeemner.

6. Stimulering og behov for motion

Både siseler og klippeegern kræver rummelige og udfordrende miljøer med gode klatre- og gravemuligheder. Gem noget af foderet i anlægget, så dyrene skal bruge tid og kræfter på at få fat i det. Pas på, de ikke bliver overvægtige.

7. Fodring

De spiser alle primært frø, græs, skud, rødder, nødder, frugt og bær, evt. suppleret med forskellige hvirvelløse dyr og mindre pattedyr som f.eks. mus. Som grundfoder gives fiberrige foderpiller og grøntpiller suppleret med forskelligt grønt (rodfrugter, urter, græs, spiseligt ukrudt m.v.) og kun lidt frø. Frisk hø skal altid være tilgængeligt som foder. Et par gange ugentligt suppleres med forskellige hvirvelløse dyr (f.eks. insekter, orme, larver), daggamle kyllinger, museunger, hårdkogt æg, og/eller evt. proteinrigt universalfoder. Grene fra frugttræer, bøg eller birk skal altid være tilgængeligt som foder og gnavemateriale, og en saltsten og mineralblok skal også gives. Undgå

fedtholdige emner samt sukkerholdig frugt, da dyrenes fordøjelse ikke er tilpasset hertil. Vitamintilskud gives i pulverform strøet ud over foderet. Selvom væskebehovet hos disse dyr ikke er stort, skal der altid være frisk vand tilgængeligt enten i flaske eller en fast skål, så de kan drikke efter behov.

8. Sociale behov

For at tilgodeses dyrenes sociale behov, skal de i fangenskab så vidt muligt holdes flere sammen i samme anlæg. For at de vil trives sammen, kræver det, at anlægget er rummeligt og giver individerne mulighed for at opretholde deres eget territorium omkring deres hule/rede. Sammensætning i en ung alder øger desuden sandsynligheden for, at individerne vil tolerere hinanden. Alle tre arter bør kun holdes med egne artsfæller.

9. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Alle arter yngler 1 gang årligt (Rocky Mountain klippeegern i visse tilfælde 2 gange) om foråret umiddelbart efter dvalen. Siselernes rede er under jorden, mens klippeegern bygger en rede i beskyttede, mørke hulrum (sprækker i klipper, under sten, stammer o.l.).

Drægtighedsperioden er ca. 22-35 dage (kortest hos Richardsons sisel; længst for Rocky Mountain klippeegern). Kuldstørrelsen er typisk 4-8, dog op til 9-10 unger. De nyfødte unger er nøgne, blinde, vejer 5-12 g. og bliver i reden indtil ca. 4-8-ugers-alderen (kortest for siselerne). I ca. samme alder fravænes de. Kønsmodenhed optræder i ca. 1-års-alderen, og de kan dermed yngle følgende forår.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Pelsen kan helt naturligt mellem vinter og sommer se pjusket ud. Diarré kan forekomme, især ved for hurtige og drastiske foderskift og ved for vandholdig føde, og forkølelse (bl.a. nysen og udflåd fra næseborene) kan forekomme ved for kraftige, pludselige temperaturudsving. Ved symptomer på forkølelse skal dyrlægen kontaktes.

Ved mangel på D-vitamin kan dyrene få knogleskørhed, hvorfor de alle skal have rigelig adgang til sollys.

Øvrige informationer

Fra venstre: Richardsons sisel (*Spermophilus richardsonii*), trettenstribet sisel (*S. tridecemlineatus*), Rocky Mountain klippeegern (*S. variegatus*). Disse arter er

formentlig de hyppigste i privat hold i Danmark. Alle tre er udbredt i det nordlige Amerika, siselerne typisk på prærier, græssletter og enge, evt. i parker og haver, og klippeegern i tørre, klipperige områder. Disse dyr egner sig på ingen måde som kæledyr, da de har behov for store, stimulerende anlæg for at trives. Vær sikker på kun at anskaffe opdrættede, aldrig vildfangede, egern. Foto: Jason Miles, Squamatologist, Geoff Gallice

Slutblok

Udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse (www.dyrenesbeskyttelse.dk) i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr (www.aber.dk).

Pasningsvejledningen indeholder generel information om pasning af en dyreart/dyregruppe.

Yderligere oplysninger kan findes på biblioteket eller på ovennævnte og andre hjemmesider.

Pasningsvejledningens faglige indhold er godkendt af Rådet vedrørende hold af særlige dyr den 4.12.2013 i henhold til bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr.